

ลักษณะภาษาของบทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน

Linguistic Characteristics of Editorials Used in Thai newspapers

ก้อง แซ่เฮ้อ¹

บทคัดย่อ

การศึกษาคำนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งทำการศึกษาลักษณะทางภาษาของบทบรรณาธิการที่ใช้ในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย วัตถุประสงค์ของการศึกษาคำนี้คือ เพื่อศึกษาลักษณะภาษาในบทบรรณาธิการเชิงโครงสร้างประโยคความซ้อน (คุณานุกรประโยค) และเพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาที่พบกับลักษณะของบทบรรณาธิการโดยคัดเลือกบทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ฉบับรายวัน 10 ฉบับจำนวน 20,000 คำ โดยไม่จำกัดช่วงเวลาการตีพิมพ์ และทำการเปรียบเทียบลักษณะทางภาษาที่พบกับทำเนียบภาษาทั่วไป 20,000 คำ คือ จากบทบรรณาธิการอีก 5,000 คำ ภาษาในหนังสือนวนิยาย 5,000 คำ ภาษาในข่าวกีฬา 5,000 คำ และภาษาที่ใช้ในบทละคร 5,000 คำ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการปรากฏของตัวบ่งชี้คุณานุกรประโยค “ที่” “ซึ่ง” และ “อัน” กับ ตัวบ่งชี้นามวลีแปลง “การ-” ต่อจำนวนคำ 1,000 คำ

ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ในการปรากฏของตัวบ่งชี้คุณานุกรประโยค “ที่” “ซึ่ง” “อัน” ในบทบรรณาธิการปรากฏอย่างเด่นชัดมากกว่าในทำเนียบภาษาทั่วไป ($31.90 > 12.40$) ต่อข้อความยาว 1,000 คำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการเขียนบทบรรณาธิการนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ประโยคความซ้อนในการร้อยเรียงข้อมูลจำนวนมากเข้าด้วยกัน นอกจากนี้ยังพบว่าตัวบ่งชี้นามวลีแปลง “การ-” มีการปรากฏที่เด่นชัดกว่าทำเนียบภาษาทั่วไป ($59.5 > 26.7$) ต่อข้อความยาว 1,000 คำ การปรากฏที่โดดเด่นนี้แสดงให้เห็นว่าในบทบรรณาธิการนั้นมีการใช้คำที่แสดงถึงความเป็นวัตถุประสงค์ในการแสดงข้อเขียนเพื่อโน้มน้าวผู้อ่านด้วยข้อความอันเป็นจริงหรือน่าเชื่อถือ

ผลการศึกษาคำนี้แสดงให้เห็นว่า การใช้รูปแบบประโยคความซ้อน เช่น คุณานุกรประโยค และนามวลีแปลง เช่น การใช้ตัวบ่งชี้ “การ-” เป็นสิ่งที่ทำให้ข้อเขียนของผู้เขียนบทบรรณาธิการมีข้อมูลที่มากขึ้นหรือมีหลายข้อความในประโยคความซ้อนหนึ่งประโยค รวมถึงข้อเขียนนั้น ๆ ยังมีความน่าเชื่อถือ ทั้งนี้เพราะในบทบรรณาธิการนั้นมีข้อจำกัดด้านพื้นที่ในการแสดงข้อเขียน ซึ่งส่งผลให้ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจ

¹ นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

รูปแบบประโยคความซ้อนให้รอบคอบเพื่อทำความเข้าใจถึงความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่ออย่างครบถ้วน โดยเฉพาะข้อเขียนที่มีการเน้นย้ำถึงการกระทำที่เกิดขึ้นเพื่อโน้มน้าวใจผู้อ่าน

คำสำคัญ: ประโยคความซ้อน/ คุณานุประโยค/ นามวลีแปลง

Abstract

This research is a qualitative research focusing on the linguistic characteristics of editorials used in Thai newspapers. This study aimed to study the complex sentence (relative clauses) and to show the relationships between the found language usage and the linguistic characteristics of editorial. The editorials were chosen from 10 Thai newspapers (regardless of publication date) with 20,000 words and compared with general language usage with 20,000 words: 5,000 from editorials, 5,000 from novels, 5,000 from sport news, and 5,000 from plays. The data were analyzed based on the frequency of appearance of relative clauses' indicators: “ที่” “ซึ่ง” and “อัน” and nominalization's indicators: “การ-”

The findings show that the frequency of relative clauses' indicators are more frequent or obvious than general language usage ($31.90 > 12.40$). That is to show that it is needed to use complex sentences, particularly relative clauses that are used to combine and connect a lot of information together within one sentence. In addition, it was found that nominalization's indicator “การ-” in editorials was found more frequently or obviously than in general language usage ($59.5 > 26.7$). It is obvious to say that it is necessary to use nominalization's indicators to show the objectivism of the editorials so that the audiences would be convinced by fact or credibility.

This study indicates that using complex sentence such example as relative clauses as well as nominalization such as the indicator “การ-” can help the editorial writers add more information or ideas in one sentence with credibility. It might be because there is limitation in term of space for the authors to express the press's standpoint. As a result, the readers need to be very careful to understand every idea of the authors thoroughly, particularly the texts focusing on objectivism or action in order to convince the readers.

Key words: Complex sentence, relative clauses, nominalization

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสการพัฒนาระบบประชาธิปไตยมีแนวโน้มที่สูงมากขึ้น ประชาชนมีการตื่นรู้และติดตามเรื่องราวความเคลื่อนไหวของแวดวงการเมือง สืบเนื่องจากการเกิดวิกฤตทางการเมืองหลายต่อหลายครั้งในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เช่น การชุมนุมของกลุ่ม ๆ ต่างที่ต้องการให้รัฐบาลออกจากตำแหน่ง อาทิ การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย (พธม) การชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช) กลุ่มเสื้อหลากสี และกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส) และการรัฐประหารในประเทศไทย พ.ศ. 2549 เหตุการณ์ทางการเมืองเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนในสังคมทุกระดับชั้น และอิทธิพลของข้อมูลข่าวสารก็เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดกระแสเกี่ยวกับการเมืองอย่างมาก

เหตุการณ์ทางการเมืองถูกหยิบยกขึ้นมาพูดคุยและแลกเปลี่ยนอย่างกว้างขวางผ่านช่องทางที่หลากหลาย เช่น สถานีวิทยุ และ โทรทัศน์ ผ่านการนำเสนอข่าวสาร และแสดงทัศนะ โดยเฉพาะสื่อมวลชนที่เป็นสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียง และบทความมากมายเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง

หนังสือพิมพ์รายวันจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการบอกเล่าเรื่องราวทางการเมือง เนื่องจากข้อเขียนต่าง ๆ ทั้งการพาดหัวข่าว บทวิเคราะห์การเมือง บทวิจารณ์การเมือง และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ บทบรรณาธิการ จะมีอยู่ในหนังสือพิมพ์รายวัน ที่มีการตีพิมพ์เป็นรายวัน ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นสื่อในการนำเสนอเหตุการณ์ทางการเมือง ทั้งนี้การนำเสนอข้อมูลข่าวสารของแต่ละสำนักพิมพ์นั้นจะขึ้นอยู่กับนโยบายของแต่ละสำนักพิมพ์

การนำเสนอบทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์รายวันคือ การนำเสนอข้อมูลที่ได้รับรวบรวมและคัดกรอง และถ่ายทอดผ่านกองบรรณาธิการของแต่ละสำนักพิมพ์ อันเป็นการแสดงถึงความเป็นไปของเหตุการณ์ การวิจารณ์ การแสดงความคิดเห็น การเสนอแนะแนวทาง หรือแม้กระทั่งการโจมตีทางการเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นการแสดงถึงจุดยืนทางการเมืองของสำนักพิมพ์ด้วย

ลักษณะของบทบรรณาธิการ (Characteristics of Editorial) และการใช้ภาษาในบทบรรณาธิการ

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี (2556) ได้สรุปว่า บทบรรณาธิการเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในหนังสือพิมพ์ เพราะว่าจำเป็นต้องสื่อสารกับผู้อ่านด้วยภาษาที่สามารถเข้าใจและ

จำเป็นหรือควรมีลักษณะของภาษาดังต่อไปนี้ 1) ความชัดเจน 2) วัตถุประสงค์แน่นอน 3) เนื้อหาสาร 4) ความเด่นชัดในประเด็นที่ต้องการนำเสนอ 5) ความเป็นกลางและยุติธรรม 6) ความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นตัวของตัวเอง 7) ความสมบูรณ์ของเนื้อหาและข้อมูล 8) การใช้สรรพนามแทนตัวผู้เขียน คือ “เรา” ซึ่งหมายรวมถึงทุกคนในกองบรรณาธิการ

งานวิจัยของกฤษฎา เพ็ชรประยูร (2546) ได้ทำการศึกษาการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองผ่านบทบรรณาธิการ ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์หนังสือพิมพ์ 2 ฉบับ คือ บทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และ บทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์มติชน พบว่า ในบทบรรณาธิการนั้นการนำเสนอมักจะเป็นไปในแนวทางการพรรณนาและการแสดงความคิดเห็นที่เป็นแบบแผน กล่าวคือ เป็นการใช้ภาษาระดับสูงที่มีลักษณะสมบูรณ์แบบและถูกหลักไวยากรณ์ มีความชัดเจน สละสลวย สุภาพ ผู้ใช้ภาษาจึงต้องใช้รายละเอียด ประณีตและระมัดระวัง ต้องมีการร่าง แก้ไข และเรียบเรียงไว้ล่วงหน้า ซึ่งพบได้ใน บทความทางวิชาการ บทบรรณาธิการ บทนำ ตัวอย่างเช่น “บทละครของไทยเป็นวรรณกรรมที่ประพันธ์ขึ้นทั้งเพื่ออ่านและเพื่อแสดง รูปแบบที่นิยมกันมาแต่เดิมคือบทละครรำ ต่อมามีการปรับปรุงละครรำให้ทันสมัยขึ้นตามความนิยมแบบตะวันตก จึงมีรูปแบบใหม่เกิดขึ้น ได้แก่ ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง เป็นต้น” ซึ่งการนำเสนอดังกล่าวอาจจะเป็นการนำเสนอแบบเป็นกลางหรือในทางลบล้วนขึ้นอยู่กับสำนักพิมพ์เป็นหลัก เช่น มติชน มักจะมีการนำเสนอในทางลบ ส่วนไทยรัฐจะมีการนำเสนอเชิงบวก

ในทางตรงกันข้ามงานวิจัยของศศินันท์ ยิ่งสุข (2550) ได้วิเคราะห์การใช้ภาษาในแง่การเลือกใช้คำในบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์ พบว่า มีการใช้คำที่มีความหมายโดยตรงมากที่สุด กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นการทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจได้ง่าย ชัดเจน และตรงประเด็น เช่น

“นโยบายประชานิยมแบบนี้เดินหน้าต่อไป เศรษฐกิจไทยจะก้าวสู่ภาวะวิกฤติ”

เมื่อผู้อ่านได้อ่านข้อความข้างต้น ผู้อ่านจะเข้าใจในทันทีว่า หากมีการใช้นโยบายประชานิยมเช่นนี้ กล่าวคือ เป็นนโยบายที่ใช้เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนขึ้นชอบพรรคการเมืองของตัวเอง ด้วยการทุ่มงบประมาณที่ไม่สมเหตุสมผล และทำให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ซึ่งทำที่สุदनนโยบายแบบนี้จะนำพาประเทศชาติไปสู่ความเสียหายหรือหายนะ

ในขณะที่งานวิจัยของสาวิตรี อนวัชกุล (2550) ได้ศึกษาถึงวิธีการอ้างอิงหรือการสร้างความน่าเชื่อถือในสิ่งที่ผู้เขียนได้เขียนไป ในหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น กล่าวคือ ในบทบรรณาธิการมักจะมีการ

“การที่รัฐบาลจะใช้อำนาจทางปกครองในการไปกำหนดรูปแบบระเบียบหรือขั้นตอนทางกฎหมายที่ไปขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายแม่บทของชาติหรือรัฐธรรมนูญ”

จากตัวอย่างข้างต้น อมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ์(2537) ได้อธิบายว่า การใช้ปัจจัย (Prefix) “การ-” แสดงให้เห็นถึงการนำเอาเหตุการณ์ หรือ การกระทำมาแปลงให้เป็น “คำนาม” ด้วยการเติมอุปสรรค “การ” และ “การที่” ซึ่งคำนามลักษณะเช่นนี้เรียกว่า “นามวลีแปลง” นอกจากนี้อาจสังเกตเห็นได้ว่า คำนามที่ได้ยกมานั้น ไม่ได้เป็นการแสดงความคิดเห็นแต่อย่างใด แต่เป็นการนำเอาข้อเท็จจริง หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาเขียน ซึ่งไม่เป็นการอคติหรือเป็นการแสดงถึงความเป็นวัตถุวิสัย (Objectivity)

นอกจากนี้ยังมีการปรากฏประโยคความซ้อนอันเกิดจากการพยายามสร้างหรือเพิ่มความชัดเจนในบทบรรณาธิการโดยทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด เช่น

เสียงนกหวีดที่กรีดเสียงออกไปนั้นจะช่วยกระตุ้นต่อมจิตสำนึกของนักรบเมืองทั้งหลาย

ประโยคข้างต้นนั้น “ที่กรีดเสียงออกไปนั้น” แสดงให้เห็นถึง คุณานุประโยค อันเป็นประโยคที่ทำหน้าที่ขยายคำนามหรือสรรพนาม ซึ่งในประโยคดังกล่าว “ที่กรีดเสียงออกไปนั้น” ทำหน้าที่เสมือนคุณศัพท์ที่ขยายคำนาม “เสียงนกหวีด” ซึ่งทำให้มีความหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ “ที่กรีดเสียงออกไปนั้น” ทำหน้าที่เช่นเดียวกับคำคุณศัพท์หรือคำวิเศษณ์

ด้วยลักษณะใช้ประโยคที่ซับซ้อนด้วยการเลือกใช้คำขยายเพื่อแสดงความซับซ้อน อาทิ “ที่” “ซึ่ง” “อัน” และคำเชื่อมเพื่อรวมประโยค เช่น “และ” “หรือ” นอกจากนี้ในตัวอย่างข้างต้นยังมีการใช้คำนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคที่มีลักษณะเป็นประโยคโดยสมบูรณ์อยู่แล้ว ด้วยการเติมอุปสรรค “การ” เพื่อให้ได้ “นามวลีแปลง” (Nominalisation) เป็นประธานของประโยคและทำให้ประโยคมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาจึงเกิดคำถามขึ้นว่า 1. ความซับซ้อนจัดเป็นลักษณะหนึ่งของการเขียนบทบรรณาธิการหรือไม่และอะไรบ้างที่แสดงถึงความซับซ้อน? และ 2. การใช้นามวลีแปลงอย่างมากแสดงถึงความเป็นวัตถุวิสัยหรือความไม่มีอคติมากน้อยเพียงใด?

1.2 วัตถุประสงค์

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาลักษณะภาษาในบทบรรณาธิการ และ 2) เพื่อแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพภาษาที่พบกับลักษณะของบทบรรณาธิการ

2. วิธีดำเนินการศึกษา

2.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นข้อมูลที่เป็นบทบรรณาธิการซึ่งได้รับการตีพิมพ์เพื่อจำหน่ายและเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของแต่ละสำนักพิมพ์ คือ 1. หนังสือพิมพ์มติชน 2. หนังสือพิมพ์โลกวันนี้ -3. หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ 4. หนังสือพิมพ์แนวหน้า 5. หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ 6. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 7. หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ 8. หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ 9. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ 10. หนังสือพิมพ์คมชัดลึก ซึ่งครอบคลุมภาษาในบทบรรณาธิการ 1 ประเภท คือ บทบรรณาธิการทางการเมือง นอกจากนี้ยังได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับภาษาที่ใช้ในงานเขียนและสื่ออื่น ๆ อีก 3 ประเภท คือ นวนิยาย ข่าวกีฬา และบทละคร เพื่อให้ได้ซึ่งลักษณะที่เด่นชัดของภาษาที่ใช้ในบทบรรณาธิการ โดยสามารถจำแนกข้อมูลได้ดังนี้

- (1) บทบรรณาธิการ ประกอบไปด้วย บทบรรณาธิการโดยการสุ่มโดยไม่ได้จำกัดช่วงเวลาจากหนังสือพิมพ์รายวัน 10 ฉบับ ๆ ละ 4 บทบรรณาธิการ ประมาณ 20,000 คำ
- (2) ทำเนียบภาษาทั่วไปของ บทบรรณาธิการอีก 5,000 คำ ซึ่งเป็นบทบรรณาธิการเชิงการเมือง นวนิยาย 5,000 คำ ซึ่งประกอบไปด้วยนวนิยายรักโรแมนติกและแนวสืบสวนสอบสวน กีฬา 5,000 คำ ที่เป็นข่าวกีฬาฟุตบอล และ บทละคร 5,000 คำ อันประกอบไปด้วยบทละครแนวตลก รัก ประวัติศาสตร์และสืบสวนสอบสวนรวมเป็น 20,000 คำ

2.2 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

- (1) ทำการเลือกลักษณะทางภาษาที่แสดงความซับซ้อนในบทบรรณาธิการในเชิงโครงสร้างของประโยคความรวมและประโยคความซ้อนรวมทั้งการเลือกนามวลีแปลง
- (2) ทำการสืบหาข้อมูลจากคลังคำของบทบรรณาธิการ 20,000 คำ ว่าปรากฏลักษณะตามที่ได้ตั้งคำถามไว้มากน้อยเพียงใด
- (3) ทำการสืบหาข้อมูลจากทำเนียบภาษาทั่วไป 20,000 คำ ว่าปรากฏลักษณะตามที่ได้ตั้งคำถามไว้มากน้อยเพียงใด

- (4) ทำการเปรียบเทียบลักษณะทางภาษาที่แสดงความซับซ้อนในบทบรรณาธิการในเชิงโครงสร้างของประโยคความซ้อนรวมถึงการเลือกนามวลีแปลง(20,000 คำ)กับทำเนียบภาษาทั่วไป (20,000 คำ)
- (5) ทำการวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางภาษาในบทบรรณาธิการว่าทำไมต้องมีลักษณะทางภาษาเช่นนี้

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์ความซับซ้อน (Complexity) ในระดับประโยคความซ้อนโดยมุ่งเน้นเฉพาะคุณาณูประโยคที่ใช้ในบทบรรณาธิการ และ (2) การวิเคราะห์ความถี่ของการใช้นามวลีแปลง (Nominalisation) ซึ่งการวิเคราะห์ทั้งสองส่วนจะวิเคราะห์การปรากฏของตัวชี้วัดต่อข้อความยาว 20,000 คำ

การวิเคราะห์ถึงความซับซ้อนในระดับประโยคของบทบรรณาธิการจะมีตัวชี้วัดคือ “ที่” “ซึ่ง” และ “อัน” โดยที่ตัวชี้วัดทั้ง 3 ตัวนี้จะต้องทำให้กริยาวลีที่ตามหลังเป็นคุณาณูประโยคโดยจะขีดเส้นใต้และทำเป็นตัวหนาบริเวณที่คำว่า “ที่” “ซึ่ง” “อัน” และจำทำการเปรียบเทียบการปรากฏของตัวชี้วัดทั้ง 3 ตัวนี้ในบทบรรณาธิการ (จำนวน 20,000 คำ) กับทำเนียบภาษาทั่วไปที่ประกอบไปด้วย ภาษากีฬา ภาษานวนิยาย ภาษาในบทละคร และภาษาในบทบรรณาธิการ (จำนวน 20,000 คำ)

ในส่วนของการวิเคราะห์ความถี่ของการใช้นามวลีแปลงก็จะใช้ตัวชี้วัดคือปัจจัย “การ-” ในการทำการวิเคราะห์ ซึ่งตัวชี้วัดดังกล่าว “การ-” จะต้องทำการแปลงกริยาวลี (การกระทำต่าง ๆ) ให้เป็นคำนามโดยจะขีดเส้นใต้และทำเป็นตัวหนาบริเวณที่คำว่า “การ-” และการวิเคราะห์ในส่วนนี้จะทำการเปรียบเทียบการปรากฏของตัวชี้วัด “การ-” ในบทบรรณาธิการ (ต่อข้อความยาว 20,000 คำ) กับ ทำเนียบภาษาทั่วไปที่ประกอบไปด้วยภาษากีฬา ภาษานวนิยาย ภาษาในบทละคร และภาษาในบทบรรณาธิการ (ต่อข้อความยาว 20,000 คำ)

3. ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนหลักตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้แต่แรก คือ 1) เป็นการนำเสนอเพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะภาษาในบทบรรณาธิการที่มีความซับซ้อนเพียงใด ซึ่งในส่วนนี้จะเกิดจากการกำหนดตัวบ่งชี้ความซับซ้อนทางภาษาบทบรรณาธิการเปรียบเทียบกับทำเนียบภาษาอื่น ๆ คือ กีฬา นวนิยาย และบทละคร นอกจากนี้จะมีการแสดงตัวอย่างอธิบายถึงความซับซ้อนของบทบรรณาธิการ

พร้อมทั้งสถิติของการปรากฏตัวบ่งชี้ความซับซ้อนของทั้ง 4 ทำเนียบภาษา และ 2) จะเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาพภาษาที่พบกับลักษณะของบทบรรณาธิการ กล่าวคือ ความซับซ้อนทางภาษาในบทบรรณาธิการมีความสัมพันธ์อย่างไรต่อบทบรรณาธิการ ซึ่งแสดงไว้ในรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ลักษณะทางภาษาในบทบรรณาธิการที่แสดงความซับซ้อน

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ภาษาในบทบรรณาธิการซึ่งเปรียบเทียบกับทำเนียบภาษาอื่น ๆ คือ ภาษากีฬา ภาษาในบทละครและหนังสือ นวนิยาย แล้วนั้น ได้พบว่าลักษณะทางภาษาที่พบและแสดงถึงความซับซ้อนและปรากฏมากในภาษาในบทบรรณาธิการมี 2 ประเภท ได้แก่ ประโยคความซ้อนและตัวบ่งชี้นามวลีแปลง

3.1.1 ประโยคความซ้อน

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ กิติมา อินทร์มพรรย และรัฐวุฒิ ไชยเจริญ (2554) ได้กล่าวไว้ว่า ประโยคความซ้อน คือ ประโยคที่มีประโยคหลัก (Independent Clauses) อยู่ 1 ประโยคและมีประโยคย่อยซ้อนหรือประโยครอง (Dependent Clauses) อยู่ในประโยคหลัก ซึ่งโดยปกติแล้วประโยคที่ซ้อนอยู่มักจะเป็นประโยคความเดียว และเมื่อประโยคหลักและประโยครองรวมกันก็จะกลายเป็นประโยคที่มีกริยาอย่างน้อย 2 ตัวขึ้นไป เหตุนี้เองที่บ่อยครั้งเวลาผู้อ่านอ่านบทความที่มีประโยคความซ้อนมักเกิดความสับสนว่าประโยคใดเป็นประโยคหลัก ประโยคใดเป็นประโยครองหรือขยายประโยคหลัก นอกจากนี้ นาริรัตน์ มากเกต (2548) ได้แบ่งประโยคย่อยหรือประโยคที่ซ้อนอยู่ในประโยคหลักออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ นามานุประโยค คุณานุประโยค และวิเศษนามานุประโยค ซึ่งในที่นี้จะขอพูดเฉพาะ “คุณานุประโยค” เพราะพบหรือมีความเด่นชัดมากที่สุดในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยเมื่อเปรียบเทียบกับรูปแบบประโยคความซ้อนอีกสองประเภท

คุณานุประโยค

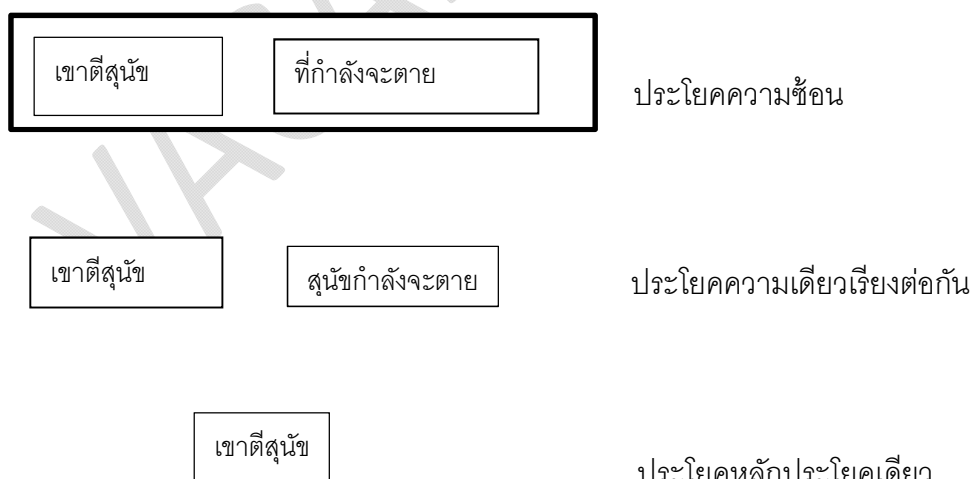
ปราณี กุลละวณิชย์ (2553) ได้ให้คำจำกัดความของคุณานุประโยคไว้ว่า เป็นประโยคที่ขยายคำนามหรือสรรพนามของประโยค และมักจะมีตัวเชื่อม (ตัวบ่งชี้) ประโยค คือ “ที่” “ซึ่ง” “อัน” นอกจากนี้เมื่อประกอบคุณานุประโยคเข้ากับประโยคหลักแล้ว คุณานุประโยคมักจะเกิดหลังคำนามหรือสรรพนามที่มันขยาย ดังตัวอย่างที่พบจากการศึกษาในครั้งนี้ เช่น

- (1) “เขาตีสุนัขที่กำลังจะตาย”

จากประโยค (1) ข้างต้น จะเห็นได้ว่า “ที่กำลังจะตาย” เป็นคุณาณุประโยคที่ขยายคำนาม “สุนัข” ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยคหลัก “เขาตีสุนัข” ทั้งคำนาม “สุนัข” และ ส่วนที่เป็นคุณาณุประโยค ถูกเชื่อมด้วยตัวบ่งชี้ความซับซ้อนคือ “ที่” ในด้านการตีความเพื่อความเข้าใจ จะเห็นได้ว่ามีความหมายมากกว่า 1 ความหมาย กล่าวคือ ความหมายของประโยคหลัก และความหมายของประโยครองที่เป็นคุณาณุประโยค ดังนั้นการจะทำความเข้าใจกับประโยคดังกล่าวจำเป็นต้องทำความเข้าใจทั้งสองประโยค และเมื่อแยกประโยคดังกล่าวแสดงไว้ข้างต้นจะเห็นได้ว่าประโยคนั้นสามารถสื่อความหมายได้อย่างชัดเจนและอาจไม่จำเป็นต้องตีความหมาย ดังตัวอย่าง

- (2) สุนัขที่กำลังจะตาย ถูกเขาตี
- (3) เขาตีสุนัข

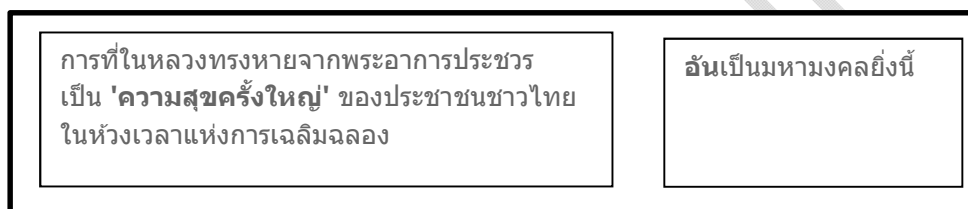
เนื่องจากคุณาณุประโยคในประโยค (2) จะเห็นได้ว่าประโยคข้างต้นนั้นเป็นประโยคที่เข้าใจได้ง่าย แม้จะเป็นประโยคความซ้อนก็ตามแต่หากเราประกอบทั้งสองประโยคเข้าด้วยกันและเชื่อมด้วยตัวบ่งชี้คุณาณุประโยค ประโยคดังกล่าวจะกลายเป็นประโยคความซ้อนที่มีความหมายซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ดังแสดงในประโยค (1) ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการตีความหรือแยกแยะความหมายของประโยคดังกล่าวพอสมควร นอกจากนี้อาจตัดคุณาณุประโยคออกโดยคงประโยคหลักไว้ดังประโยค (3) ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจรูปประโยคข้างต้นได้ง่ายขึ้นเช่นกัน ความซับซ้อนและความเข้าใจง่ายต่อประโยคข้างต้นดังกล่าวสามารถแสดงได้ในภาพที่ 1

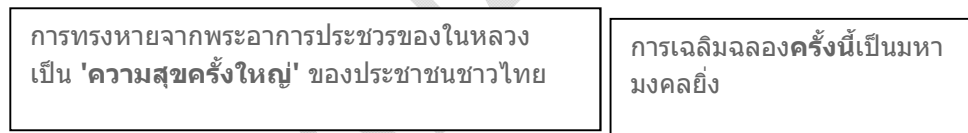
ภาพที่ 1 แผนภาพเปรียบเทียบประโยคที่ซับซ้อน
ในระดับยากไปหาระดับง่าย

ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า ประโยคความซ้อนใดก็ตามที่มีคุณานุประโยคเป็นประโยครองจัดได้ว่าเป็นรูปประโยคหนึ่งที่มีความซับซ้อนในเชิงโครงสร้างและความหมาย นอกเหนือจากประโยคข้างต้นแล้วผู้ศึกษาได้แปลงประโยคความซ้อนที่ประกอบไปด้วยคุณานุประโยคให้เป็นประโยคความเดียว ทั้งนี้เพื่อให้ประโยคที่ได้รับการแปลงประโยคมีความซับซ้อนน้อยกว่าหรือมีความง่ายมากขึ้น ในตัวอย่างดังต่อไปนี้ ประโยคซ้อนจะแสดงด้วยตัวอักษรเอียง ประโยคความเดียวจะแสดงด้วยตัวอักษรปกติ ส่วนคุณานุประโยคจะแสดงด้วยส่วนที่เป็นตัวหนาและขีดเส้นใต้ ดังนี้

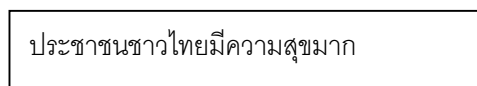
- (4) การที่ในหลวงทรงหายจากพระอาการประชวรเป็น **'ความสุขครั้งใหญ่'** ของประชาชนชาวไทยใน ช่วงเวลาแห่งการเฉลิมฉลองอันเป็นมหามงคลยิ่งนี้

ประโยคความซ้อน

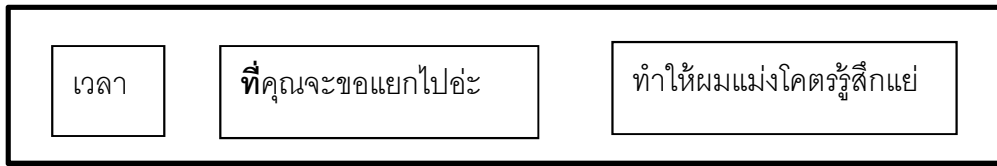
ประโยคความเดียวเรียงต่อกัน

ประโยคหลักประโยคเดียว

ภาพที่ 2 แผนภาพเปรียบเทียบประโยคที่ซับซ้อนในระดับยากไปหาระดับง่าย

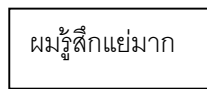
(5) เวลาที่คุณจะขอแยกไปอะทำให้ผมแม่งโคตรรู้สึกแย้

ประโยคความซ้อน

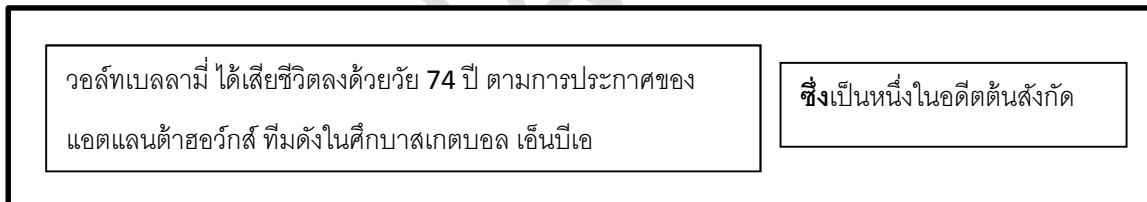
ประโยคความเดียวเรียงต่อกัน

ประโยคหลักประโยคเดียว

ภาพที่ 3 แผนภาพเปรียบเทียบประโยคที่ซับซ้อนในระดับยากไปหาระดับง่าย

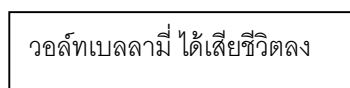
(6) วอลท์เบลลามี ได้เสียชีวิตลงด้วยวัย 74 ปี ตามการประกาศของ แอตแลนต้าฮอว์กส์ ทีมดังในศึก บาสเกตบอล เอ็นบีเอ ซึ่งเป็นหนึ่งในอดีตต้นสังกัดของเขา

ประโยคความซ้อน

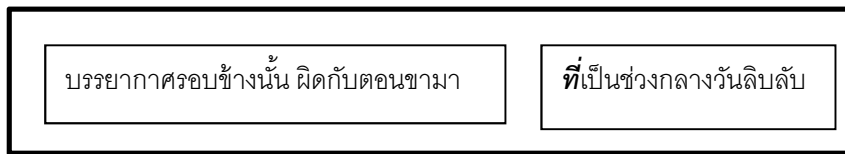
ประโยคความเดียวเรียงต่อกัน

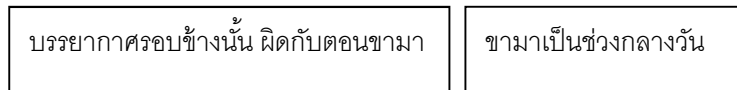
ประโยคหลักประโยคเดียว

ภาพที่ 4 แผนภาพเปรียบเทียบประโยคที่ซับซ้อนในระดับยากไปหาระดับง่าย

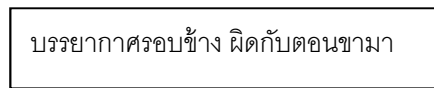
(7) บรรรยากาศรอบข้างนั้น ผิดกับตอนขามา**ที่เป็นช่วงกลางวัน**ลับ

ประโยคความซ้อน

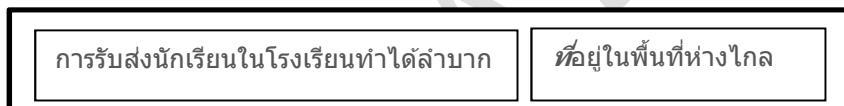
ประโยคความเดียวเรียงต่อกัน

ประโยคหลักประโยคเดียว

ภาพที่ 5 แผนภาพเปรียบเทียบประโยคที่ซับซ้อนในระดับยากไปหาระดับง่าย

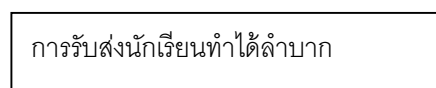
(8) การรับส่งนักเรียนในโรงเรียน**ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล**ทำได้ลำบาก

ประโยคความซ้อน

ประโยคความเดียวเรียงกัน

ประโยคหลักประโยคเดียว

ภาพที่ 6 แผนภาพเปรียบเทียบประโยคที่ซับซ้อนในระดับยากไปหาระดับง่าย

จากการวิเคราะห์การปรากฏของคณานุกรมประโยคโดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้คณานุกรมประโยค “ที่” “ซึ่ง” และ “อัน” พบว่าในภาพรวมนั้น ภาษาในบทบรรณาธิการใช้รูปแบบประโยคคณานุกรมประโยคมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตัวบ่งชี้ความซับซ้อน (คณานุกรมประโยค)	บทบรรณาธิการ	ทำเนียบภาษาทั่วไป (บทบรรณาธิการ ข่าว กีฬา นิยาย บทละคร)	รวม (100%)
ที่	25.2	9.55	34.75
ซึ่ง	5.45	2.55	8
อัน	1.25	0.3	1.55
รวม	31.90	12.40	44.30

ตารางที่ 1 ความถี่ในการปรากฏของคณานุกรมประโยคในบทบรรณาธิการ ทำเนียบภาษาทั่วไป (บทบรรณาธิการ ข่าวกีฬา นิยาย และบทละคร)(ครั้ง/1,000 คำ)

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ปริมาณคณานุกรมประโยคทั้งตัวบ่งชี้ “ที่” “ซึ่ง” และ “อัน” ในบทบรรณาธิการมีปริมาณมากกว่าทำเนียบภาษาอื่นอย่างชัดเจน (25.2 ครั้ง/1,000 คำ 5.45 ครั้ง/1,000 คำ และ 1.25 ครั้ง/1,000 คำ) แม้ว่าจะพบการใช้ “อัน” น้อยมากเมื่อเทียบกับ “ที่” และ “ซึ่ง” แต่ถ้าเปรียบเทียบกับทำเนียบภาษาทั่วไป จะพบว่า แทบไม่มีการใช้ “อัน” เลย (0.3 ครั้ง/1,000 คำ) โดยภาพรวมแล้วจะพบว่ามีการใช้คณานุกรมประโยคซึ่งเป็นองค์ประกอบของประโยคความซ้อนในปริมาณ 31.90 ครั้งต่อข้อความยาว 1,000 คำ (ประมาณ 2 หน้ากระดาษ) ซึ่งมากกว่า ทำเนียบภาษาทั่วไปอย่างชัดเจนที่มีปริมาณแค่ 12.40 ครั้งต่อข้อความยาว 1,000 คำ (ประมาณ 2 หน้ากระดาษ) ถ้าพิจารณาในแง่มุมมองที่ว่าคณานุกรมประโยคเป็นตัวบ่งชี้ของความซับซ้อน (ประโยคความซ้อน) คือ ทำให้ประโยคมีความซับซ้อน ภาษาในบทบรรณาธิการก็สามารถจัดได้ว่าเป็นทำเนียบภาษาหนึ่งที่มีความซับซ้อนที่สุดในบรรดาทำเนียบภาษาที่กำหนดสำหรับทำการศึกษาข้างต้น

3.1.2 ตัวบ่งชี้นามวลีแปลง

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2537) อธิบายว่า นามวลีแปลง เป็นลักษณะของการใช้ปัจจัย “การ” หรือ “ความ” เติมหน้ากริยาวลี (Verbal Phrases) ที่อาจจะมีการกรรม (Transitive verbs) หรือไม่มีการกรรมก็ได้ (Intransitive verbs) ซึ่งจากการศึกษาในครั้งนี้พบการใช้นามวลีแปลงอย่างแพร่หลายและเด่นชัดในบท

บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทย และมีการใช้นามวลีอยู่บ้างในทำเนียบภาษาทั่วไปทั้งภาษาในบทธละคร ภาษาในข่าวกีฬา และภาษาในนวนิยาย เช่น

“การ + วินิจฉัยโรค” = “การวินิจฉัยโรค”

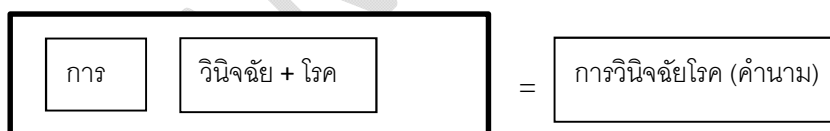
จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำว่า “การวินิจฉัยโรค” ข้างต้นอาจจะทำหน้าที่เป็น “ประธาน” ของประโยคหนึ่ง ๆ เช่น

(9) “การวินิจฉัยโรคจำเป็นต้องทำอย่างละเอียดและรอบคอบ”

หรืออาจจะทำหน้าที่เป็น “กรรม” ของประโยคหนึ่ง ๆ เช่น

(10) “นักศึกษาแพทย์จำเป็นต้องเรียนรู้การวินิจฉัยโรคอย่างละเอียดและรอบคอบ”

ซึ่งประกอบไปด้วยโครงสร้างดังนี้คือ

“การ (อุปสรรค) + วินิจฉัยโรค (กริยาภาคแสดงที่มีกรรม)” กลายเป็น “การวินิจฉัยโรค”

ซึ่งทำหน้าที่เป็นคำนามหรือกรรมในประโยคหนึ่ง ๆ จากประโยค (7) ข้างต้น เราสามารถเขียนในรูปแบบประโยคที่มีความกระชับมากขึ้นดังนี้ “นักศึกษาแพทย์ต้องวินิจฉัยโรคอย่างละเอียดและรอบคอบ”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ภาษาในบทธบรรณาธิการซึ่งจำกัดขอบเขตการศึกษาโดยทำการศึกษาเฉพาะตัวบ่งชี้ “การ-” พบว่า ตัวบ่งชี้ นามวลีแปลง “การ-” สามารถใช้นำหน้าทั้งกริยาลีที่

อาจจะมึกรรรม(Transitive verbs) และไม่มีกรรรม (Intransitive verbs)ก็ได๊ ทั้งนี้ผู้ศึษาได๊วิเคราะหึการใ้
 ตัวบ่งชี้นามวลีแปลง “การ-” ที่ใ้ใ้หน้าหน้าทั้งกริยาวลีที่มีกรรรมและไม่มีกรรรม พร้อมแยกหน่วยที่ถูกระเชื่อมด้วย
 ตัวบ่งชี้นามวลีแปลงซึ่งแสดงต่อทำยด้วยตัวอย่างแต่ละตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

(11) หลายๆจังหวัดมีการจัดตั้งหมู่บ้านคนเลื้อแดง

การ	จัดตั้ง + หมู่บ้านคนเลื้อแดง	=	การจัดตั้งหมู่บ้านคนเลื้อแดง
-----	------------------------------	---	------------------------------

หลาย ๆ จังหวัดจัดตั้งหมู่บ้านเลื้อแดง

(12) พาสเวริคคอมพิวเตอรึมาแลกกับการประกัันตัว

การ	ประกัันตัว	=	การประกัันตัว
-----	------------	---	---------------

เราจะประกัันตัวเธอด้วยพาสเวริคคอมพิวเตอรึ

(13) การแข่งขันฟุตบอลโลก 2014 รอบเพลย์-ออฟ นัดที่ 2 จะมีขึ้นคึนวันอังคารที่ 19 พฤศจิกายน

การ	แข่งขัน + ฟุตบอลโลก	=	การแข่งขันฟุตบอลโลก
-----	---------------------	---	---------------------

ฟุตบอลโลกจะแข่งขันนัดที่ 2 คึนวันอังคารที่ 19 พฤศจิกายน

(14)การอ่านหนังสือการ์ตูนเป็นสิ่งที่ดี

การ	อ่าน+ หนังสือการ์ตูน	=	การอ่านหนังสือการ์ตูนมา
-----	----------------------	---	-------------------------

เราควรรอ่านหนังสือการ์ตูน

(12)การด่วนบอกปัดปฏิเสธทำให้เกิดข้อสงสัยเพิ่มขึ้น

$$\boxed{\text{การ}} \quad \boxed{\text{ด่วนบอกปัดปฏิเสธ}} = \boxed{\text{การด่วนบอกปัดปฏิเสธ}}$$

ถ้าเขาด่วนปฏิเสธจะเกิดข้อสงสัยเพิ่มขึ้น

จากการวิเคราะห์การปรากฏของนามวลีแปลงโดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้นามวลีแปลง “การ-” พบว่า
ในภาพรวมนั้น ภาษาในบทบรรณาธิการใช้นามวลีแปลงมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2

“คำ” ที่แสดง ความเป็นวัตถุ วิสัย	บทบรรณาธิการ	ทำเนียบภาษาทั่วไป (บทบรรณาธิการ ข่าวกีฬา นวนิยาย บท ละคร)	รวม	หมายเหตุ
“การ”	59.5	26.7 (บทบรรณาธิการ 20.7,	86.2	*** ทำเนียบภาษาทั่วไปแยกสามารถ แยกความถี่อย่างละเอียดดังนี้: บทบรรณาธิการ 20.7 ข่าวกีฬา 2.0 นวนิยาย 3.4 บทละคร 0.6

ตารางที่ 2 ความถี่ในการปรากฏของนามวลีแปลงในบทบรรณาธิการ และทำเนียบภาษา
ทั่วไป (บทบรรณาธิการ ข่าวกีฬา นวนิยาย และบทละคร)(ครั้ง/1,000 คำ)

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า ปริมาณนามวลีแปลงที่มีตัวบ่งชี้คือปัจจัย “การ-” ในบทบรรณาธิการมี
ปริมาณมากกว่าทำเนียบภาษาอื่นอย่างชัดเจน (59.5 ครั้ง/1,000 คำ 26.7 ครั้ง/1,000 คำ) เมื่อเปรียบเทียบ
การใช้ปัจจัย “การ-” ระหว่างบทบรรณาธิการและทำเนียบภาษาทั่วไปแล้ว แม้ว่าจะพบการใช้ปัจจัย “การ-”
ของทำเนียบภาษาทั่วไปในปริมาณเกือบครึ่งหนึ่ง เมื่อเทียบกับการใช้ปัจจัย “การ-” ในบทบรรณาธิการ
(26.7 ต่อ 59.5) แต่เมื่อทำการศึกษาในรายละเอียดแล้ว (ดังแสดงในตารางข้างต้น) เกือบ 20.7 ครั้งต่อ
ข้อความยาว 1,000 คำในทำเนียบภาษาทั่วไปมาจากทำเนียบภาษาทั่วไปที่เป็นบทบรรณาธิการ
เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่ามีการใช้ปัจจัย “การ-” น้อยมากในปริมาณ 6.0 ครั้งต่อข้อความยาว 1,000 คำ

โดยภาพรวมแล้วจะพบว่ามีการใช้นามวลีแปลงในปริมาณ 59.5 ครั้งต่อข้อความยาว 1,000 คำ (ประมาณ 2 หน้ากระดาษ) ซึ่งมากกว่า ทำเนียบภาษาทั่วไปอย่างชัดเจนที่มีปริมาณแค่ 26.7 ครั้งต่อข้อความยาว 1,000 คำ (ประมาณ 2 หน้ากระดาษ) ถ้าพิจารณาในแง่มุมที่ว่า การปรากฏการใช้ปัจจัย “การ-” ในการแปลงกริยาลีให้เป็นนามวลีแปลงเป็นตัวบ่งชี้ความเป็นอัตวิสัย คือ การเขียนในลักษณะที่เน้นการกระทำเป็นสำคัญ และมีได้มุ่งเน้นที่การปรุงแต่งหรือเขียนจากความนึกคิดของผู้เขียน ภาษาในบทบรรณาธิการก็สามารถจัดได้ว่าเป็นทำเนียบภาษาหนึ่งที่มีความเป็นอัตวิสัยที่สุดในบรรดาทำเนียบภาษาที่กำหนดสำหรับทำการศึกษาข้างต้น

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางภาษาที่ซับซ้อนและเป็นนามวลีแปลงกับบทบรรณาธิการ

3.2.1 ประโยคซ้อนกับบทบรรณาธิการ

ดังที่ได้กล่าวไว้ในตอนที่ 3.1.1 คุณสมบัติหลักของประโยคความซ้อนคือความซับซ้อน เนื่องจากในหนึ่งประโยคความซ้อนจะเกิดจากการประกอบกันของประโยคหลักหนึ่งประโยคและประโยครอง ซึ่งประโยครองนั้นจะถูกใช้เพื่อทำหน้าที่ขยายส่วนต่าง ๆ ของประโยคหลัก เช่น การใช้คุณานุประโยคเพื่อทำหน้าที่ขยายคำนามหรือสรรพนาม (คุณศัพท์: Adjectives) ที่ทำหน้าที่เป็นคำนามหรือกรรมของประโยคหนึ่ง ๆ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการรวมตัวกันของทั้งประโยคหลักและประโยครองทำให้ผู้อ่านต้องทำความเข้าใจให้ดีว่าประโยคใดคือประโยคหลักและประโยคใดคือประโยครอง นอกจากนี้ยังต้องทำความเข้าใจด้วยว่าประโยครองนั้นทำหน้าที่ขยายส่วนใดของประโยคหลักอีกด้วย ซึ่งแตกต่างจากการทำความเข้าใจประโยคความเดียวเพราะมีเนื้อความเดียวในประโยคหนึ่ง ๆ นอกจากนี้ โสภิต สิงห์มณี (2551) ได้อธิบายว่าการใช้ประโยคความซ้อนก็เพื่อสร้างความเข้าใจและความเชื่อมโยงระหว่างประโยคหลักและประโยครองที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกัน

เนื่องด้วยในบทบรรณาธิการนั้นมีเนื้อที่ในการแสดงความคิดเห็นอันจำกัด จึงทำให้เกิดการใช้รูปแบบประโยคความซ้อนดังที่แสดงมาแล้วข้างต้นในปริมาณที่มาก ทั้งนี้รูปแบบประโยคดังกล่าวยังเป็นไปเพื่อเชื่อมข้อมูลที่เชื่อมโยงกันหรือเกี่ยวข้องกัน รวมถึงการรวบรวมข้อมูลจำนวนมากเพื่ออธิบายถึงแนวคิดทัศนคติ หรือจุดยืนของสำนักพิมพ์นั้น ๆ สอดคล้องกับ ลักษณะ พรมศร (2547) ที่อธิบายว่า บทบรรณาธิการนั้นเป็นไปเพื่อแสดงถึงทัศนะของสำนักพิมพ์หรือหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ด้วยการอธิบาย แสดงความคิดเห็น สนับสนุน คัดค้าน วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม ด้วยเหตุและผลในเนื้อที่อันจำกัด ดังนั้นการจะเขียนบทบรรณาธิการเพื่อให้ครอบคลุมถึงแนวความคิดและข้อมูลจำนวนมาก จำเป็นอย่างยิ่ง

ที่ต้องอาศัยการเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความกระชับและใช้พื้นที่อันจำกัดในการแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผลอย่างครอบคลุมและชัดเจนที่สุด ซึ่งหนึ่งในวิธีที่จะเชื่อมความเข้าด้วยกันก็คือการใช้ประโยคความซ้อน เช่น คุณานุประโยค ด้วยเหตุนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าบทบรรณาธิการมักจะปรากฏการใช้ประโยคความซ้อนอยู่เสมอด้วยเหตุผลข้างต้น

3.2.2 นามวลีแปลงกับความเป็นวัตุวิสัยในบทบรรณาธิการ

จากการวิเคราะห์ลักษณะทางภาษาพบว่าตัวบ่งชี้นามวลีแปลง “การ-” ปรากฏอย่างโดดเด่นและชัดเจนในบทบรรณาธิการและใช้แปลงกริยาวลีให้เป็นคำนาม ยิ่งไปกว่านั้นการใช้ตัวบ่งชี้ “การ-” ดังกล่าวยังรวมถึงการใช้ตัวบ่งชี้ “การ-” ในการแปลงกริยาวลีให้เป็นทั้งประธานหรือกรรมของประโยคหนึ่ง ๆ ด้วยอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2547) ยังเสริมด้วยว่า การใช้นามวลีแปลงด้วยการแปลงกริยาวลีให้ทำหน้าที่เหมือนคำนามที่เป็นได้ทั้งประธานและกรรมในประโยคหนึ่ง ๆ ก็เพื่อเน้นย้ำถึงการกระทำมากกว่าการเน้นย้ำถึงจินตนาการหรือความคิดเห็นของผู้เขียน

ด้วยเหตุนี้ในแง่ของความเป็นวัตุวิสัยนั้น อาจพิจารณาได้ว่าการแปลงกริยาวลีให้เป็นคำนามด้วยการใช้ตัวบ่งชี้ “การ-” เป็นการแสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือในข้อเขียนโดยเป็นการสนับสนุนความคิดเห็นของกองบรรณาธิการด้วยการกระทำหรือข้อเท็จจริงมากกว่าข้อคิดเห็นของกองบรรณาธิการเท่านั้น และยังเป็นการเน้นย้ำถึงการกระทำที่เกิดขึ้นแล้วในการเขียนบทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ภาษาไทย เนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ทุกคนในทุกระดับชั้นสามารถเข้าถึงได้ และยังเป็นช่องทางในการแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผลของกองบรรณาธิการของแต่ละสำนักพิมพ์เพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านนั้นเห็นด้วยกับกองบรรณาธิการ รวมถึงยังเป็นการแสดงถึงจุดยืนทางด้านต่าง ๆ ของสำนักพิมพ์นั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเมือง ด้วยเหตุที่บทบรรณาธิการจำเป็นต้องมีความน่าเชื่อถือถึงข้อเขียนและความคิดเห็น การใช้ตัวบ่งชี้ “การ-” ที่แสดงถึงความเป็นวัตุวิสัยจึงปรากฏอย่างโดดเด่นและชัดเจนในบทบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทุก ๆ สำนักพิมพ์

4. สรุปและอภิปรายผล

4.1 สรุป

การศึกษาลักษณะภาษาของบทบรรณาธิการการเมืองไทยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความถี่ในการใช้รูปแบบประโยคความซ้อน (คุณานุประโยค: relative Clause) และการใช้

นามวลีแปลง (Nominalization) เพื่อแสดงความเป็นวัตถุวิสัย (Objectivism) ตัวอย่างที่ใช้ในการทำการศึกษาคือ บทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันจำนวน 10 ฉบับ ประมาณ 20,000 คำโดยการสุ่มแบบไม่ระบุเวลา และทำเนียบภาษาทั่วไปประมาณ 20,000 คำ โดยสุ่มจากภาษาในข่าวกีฬา ภาษาในบทบรรณาธิการ ภาษาในบทละคร และภาษาในหนังสือนวนิยาย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติความถี่ร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

4.1.1 ข้อมูลในการวิเคราะห์แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ 1 บทบรรณาธิการการเมืองจำนวน 20,000 คำ โดยคัดเลือกจากหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันจำนวน 10 ฉบับ ๆ ละ 2,000 คำ และ 2 ทำเนียบภาษาทั่วไปจำนวน 20,000 คำ คัดเลือกจากบทบรรณาธิการการเมือง 5,000 คำ ภาษาในข่าวกีฬา 5,000 คำ ภาษาในบทละคร 5,000 คำ และภาษาในหนังสือนวนิยาย 5,000 คำ

4.1.2 การเปรียบเทียบการใช้คุณานุประโยคพบว่า การปรากฏของตัวบ่งชี้คุณานุประโยคในบทบรรณาธิการมีมากกว่าทำเนียบภาษาทั่วไปที่ระดับ $(31.90 > 12.40)$ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของบทบรรณาธิการที่ต้องแสดงข้อมูลที่มากในพื้นที่ที่จำกัด เช่นเดียวกับการปรากฏของตัวบ่งชี้นามวลีแปลงในบทบรรณาธิการที่มีมากกว่าในทำเนียบภาษาทั่วไปที่ระดับ $(59.5 > 26.7)$ ทั้งคุณานุประโยคที่ใช้ในการเชื่อมข้อมูลหลาย ๆ ข้อมูลเข้าด้วยกัน อันประกอบไปด้วย “ที่” “ซึ่ง” และ “อัน” และนามวลีแปลงที่ใช้เพื่อเน้นย้ำถึงสิ่งที่เกิดขึ้นจริงเพื่อโน้มน้าวผู้อ่านให้เชื่อถือ คือ บัจฉัย “การ-” เป็นลักษณะทางภาษาที่พบได้อย่างเด่นชัดในบทบรรณาธิการการเมืองไทยของหนังสือพิมพ์รายวัน

4.2 การอภิปรายผล

4.2.1 การพบการใช้คุณานุประโยคซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของประโยคความซ้อนที่ในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มากกว่าในทำเนียบภาษาทั่วไปเนื่องจากลักษณะของบทบรรณาธิการนั้นจำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงจุดยืนและแนวคิดของแต่ละสำนักพิมพ์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยข้อมูลหลากหลาย ส่วน การจะแสดงข้อมูลเหล่านี้ภายในพื้นที่ที่จำกัดนั้นจำเป็นต้องอาศัยการร้อยเรียงประโยคด้วยรูปแบบประโยคความซ้อน ด้วยเหตุนี้จากตารางที่ 1 ทำให้พบการใช้คุณานุประโยคถึงร้อยละ 31.9 ในขณะที่พบการใช้คุณานุประโยคในทำเนียบภาษาทั่วไปเพียงร้อยละ 12.4 เนื่องจากการใช้ภาษาในทำเนียบภาษาทั่วไปประกอบไปด้วยภาษาในบทละครซึ่งเป็นการใช้ภาษาพูดเพื่อความสมจริงในการแสดง การใช้ภาษาในข่าวกีฬาก็เป็นไปเพื่อรายงานข้อเท็จจริง การใช้ภาษาในหนังสือนวนิยายมุ่งให้เห็นถึงจินตนาการของผู้เขียน และพบการใช้คุณานุประโยคบ้างในบทบรรณาธิการ จะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาในทำเนียบภาษา

ทั่วไปไม่ได้เป็นไปได้เพื่อร้อยเรียงเนื้อหาจำนวนมากเข้าด้วยกันทำให้การปรากฏการใช้คุณาประโยชน์น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาในบทบรรณาธิการ

4.2.2 การใช้นามวลีแปลงพบในบทบรรณาธิการมากกว่าในทำเนียบภาษาทั่วไป ที่ร้อยละ 59.5/26.7 เป็นไปได้ว่าการใช้ภาษาในบทบรรณาธิการนั้นต้องโน้มน้าวให้ผู้อ่านคล้อยตามหรือเชื่อถือในข้อเขียนของผู้เขียนบทบรรณาธิการ ทำให้การเลือกใช้คำหรือภาษาต้องเป็นไปเพื่อแสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือไม่ใช่เน้นย้ำถึงจินตนาการของผู้เขียนเพียงอย่างเดียวจะนั้นจะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาในบทบรรณาธิการนั้นประกอบไปด้วยส่วนที่เป็นความคิดเห็นหรือจุดยืนของผู้เขียนซึ่งเป็นส่วนน้อยและส่วนที่เป็นข้อเท็จจริงเพื่อชี้ให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้เขียนนั้นอยู่บนข้อเท็จจริงมิใช่การเขียนโดยไร้หลักฐาน ข้อเท็จจริงดังจะเห็นได้จากการใช้ปัจจัยที่บ่งบอกถึงการกระทำ “การ-” อย่างแพร่หลายและเด่นชัดแตกต่างจากภาษาในทำเนียบภาษาทั่วไปกล่าวคือ ในข่าวกีฬาเป็นการใช้ภาษาเพื่อรายงานข้อเท็จจริง การใช้ภาษาในบทละครก็เพื่อมุ่งเน้นให้เห็นถึงความสมจริงของตัวละคร การใช้ภาษาในนวนิยายก็เพื่อแสดงให้เห็นถึงจินตนาการซึ่งอาจจะอยู่บนข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ตาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าภาษาในบทบรรณาธิการโดยมากจะประกอบไปด้วยข้อความที่เป็นข้อเท็จจริงอันจะนำไปสู่การทำให้ผู้อ่านเชื่อถือในข้อเขียนของกองบรรณาธิการ

รายการอ้างอิง

กฤษฎา เพ็ชรประยูร. 2546. **การนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองในบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์**

รายวัน. วิทยาลัยนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นารีรัตน์ มากเกต. 2548. **ชนิดและหน้าที่ของประโยค. (ออนไลน์). แหล่งที่มา:**

http://www.bs.ac.th/2548/e_bs/G1/narerad/pageC.htm

ปราณี กุลละวณิชย์. 2553. “อนุประโยคขยายนาม: คุณาประโยชน์และอนุประโยคเต็มเต็มนาม”. ใน

อมรา ประสิทธิ์พันธุ์ (บรรณาธิการ). **หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในไวยากรณ์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลักขณา พรมศร. 2547. **การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร: การเขียนบทบรรณาธิการ รายงานการ
ผลิตเอกสารชุด การเรียนในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์โครงการผลิตเอกสารชุดการเรียน.
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.**

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี. 2556. ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร: การใช้ภาษาในบท
บรรณาธิการ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter8-5.html>

สาวิตรี อนวัชกุล. 2550. **การวิเคราะห์แนวโน้มของบทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษใน
ประเทศไทย: กรณีศึกษาหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น.**ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.
ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ศศันท์ ยิ่งสุข. 2550. **การวิเคราะห์การใช้ภาษาในบทบรรณาธิการของนิตยสารมติชนสุดสัปดาห์.
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย).** มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2547. **กำเนิดและพัฒนาการของการแปลงเป็นนามวลีในภาษาไทย :
หลักฐานแสดงการปรับเปลี่ยนเป็นสมัยใหม่ของภาษาไทย.** กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ กิติมา อินทร์พอร์รี่ และรัฐวุฒิ ไชยเจริญ. 2554. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์
โครงการไวยากรณ์ไทยฉบับครอบคลุมภาษาย่อย เล่มที่ 1 เรื่อง ไวยากรณ์ภาษาไทย
มาตรฐาน.** สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

โสภิต สิงห์มณี. 2551. **ชนิดและหน้าที่ของประโยคในภาษาไทย.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา:
http://mcpswis.mcp.ac.th/html_edu/cgi-bin/mcp/main_php/print_informed.php?id_count_inform=14225